

Omgevingsdienst MWB, periode 2018 – 2022

Tilburg, 13 juni 2018

Inleiding

Op 1 juni 2013 is de Omgevingsdienst MWB (OMWB) gestart, als één van de 29 Omgevingsdiensten in Nederland. Een relatief jonge dienst dus.

De OMWB is een gemeenschappelijke regeling, opgericht door 27 gemeenten en de provincie Noord-Brabant. Deze participeren in de Gemeenschappelijke Regeling. De gemeenten en provincie zijn zowel eigenaar als opdrachtgever van de OMWB. De gemeenschappelijke regeling OMWB kent een Algemeen en een Dagelijks Bestuur. Het bestuur vergadert 4 a 5 keer per jaar.

Het bestuur stelt de inhoudelijke en financiële kaders voor de organisatie vast.

Takenpakket OMWB

In het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017 (BOR) is bepaald dat de Omgevingsdienst in opdracht van de 28 bevoegde gezagen een adequate uitvoering geeft aan de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving voor milieu- en andere omgevingsrechtaken. De dienst maakt zelf geen beleid, maar voert de taken uit in opdracht van de deelnemers.

De taken van de dienst zijn in het BOR vastgelegd, het zogenoemde wettelijke basistakenpakket (BTP).

De wettelijke (milieu)basistaken hebben betrekking op zowel de gebouwde als de ongebouwde omgeving.

Naast de wettelijke basistaken die aan de dienst zijn opgedragen hebben de bevoegde gezagen de vrijheid om verzoektaken met betrekking tot milieu en ook andere beleidsvelden op te dragen aan de dienst. Bijvoorbeeld ten aanzien van ruimtelijke ordening en bouw.

In 2018 is de verhouding tussen wettelijke basistaken en verzoektaken ongeveer 83% - 17%.

De jaarlijkse omzet is rond de 30 miljoen euro. Daarvan komt circa 45% uit provinciale opdrachten.

Missie

De missie van de OMWB is:

Samen werken aan een schone, duurzame en veilige leefomgeving.

Visie

De visie van de OMWB is:

Door middel van vergunningverlening, toezicht en handhaving, geven we op uniforme wijze uitvoering aan de wettelijke kaders op het gebied van omgevingsrecht, in afstemming en overeenstemming met het bevoegd gezag. Vanuit onze specialistisch (milieu)kennis geven we tevens integraal advies over uiteenlopende omgevingsvraagstukken.

De medewerkers doen dat op een professionele manier, kwalitatief hoogwaardig en kostenbewust.

De OMWB doet dit voor de provincie

Noord-Brabant en 27 gemeenten in Midden- en West-Brabant, in samenwerking met (keten)partners.

Belangrijke ketenpartners voor de OMWB zijn: het Waterschap, de Veiligheidsregio, de GGD, de Politie, het Openbaar Ministerie.

De OMWB is tevens één van de zes landelijke BRZO-omgevingsdiensten.

Organisatie OMWB

De medewerkers van de OMWB zijn in 2013 'overgekomen' van de provincie en de gemeenten. Zij zijn sindsdien in dienst van de OMWB.

Aangezien een gemeenschappelijke regeling verlengd lokaal bestuur is hebben de medewerkers van de OMWB dezelfde rechtspositie als ambtenaren van de provincie en gemeenten.

Op dit moment werken er circa 260 medewerkers bij de OMWB. Daarnaast werkt de dienst, afhankelijk van het aantal opdrachten van gemeenten, met een zogenoemde flexibele schil aan medewerkers. Vast personeel en ook inhuur moeten voldoen aan de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria voor toezicht.

Vanaf 2013 is de nieuwe dienst opgebouwd. De opbouwperiode van de dienst heeft zich niet altijd heeft gekenmerkt door stabiliteit. In 2015 heeft het bestuur (daarom) het programma Huis op Orde vastgesteld, gericht op het bereiken van een financieel gezonde dienst, die betrouwbaar en voorspelbaar is als het gaat om de kwaliteit in de dienstverlening.

In het voorjaar van 2018 heeft het bestuur vastgesteld dat de basis van de dienst thans op orde is en de taken naar behoren en tevredenheid van de opdrachtgevers uitvoert. De gehele vernieuwing van de ict architectuur is thans in uitvoering.

Kernwaarden organisatie

De OMWB heeft 4 organisatiewaarden, te weten:

- 1 Wij zijn betrouwbaar
- 2 Wij zijn vakbekwaam
- 3 Wij zijn samenwerkingsgericht
- 4 Wij zijn zichtbaar en aanspreekbaar.

Organisatieprincipes OMWB

Op basis van de vier kernwaarden zijn vier organisatieprincipes vastgesteld op basis waarvan de dienst de gestelde bestuurlijke doelen realiseert, te weten:

- 1 Wij richten ons op onze opdrachtgevers en deelnemers
- 2 Wij voelen ons verbonden met de fysieke leefomgeving
- 3 Wij geven vertrouwen en ruimte
- 4 Wij verantwoorden ons voor ons handelen.

Bestuurlijke governance

De colleges van B en W en Gedeputeerde Staten zijn deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Gezamenlijk vormen zij het Algemeen Bestuur, waarin iedere deelnemer met één wethouder/burgemeester en gedeputeerde deelneemt.

Het AB heeft de rol van eigenaar en is verantwoordelijk voor de continuïteit, de kwaliteit en het financieel beheer van de OMWB.

Kernachtig gezegd: het AB heeft een kaderstellende en toezichthoudende rol.

Het AB stelt de begroting en de jaarrekening vast.

Voor de jaarlijkse begroting geldt een zogenoemde zienswijze procedure, waarbij de gemeenten en provincie in de gelegenheid zijn een inhoudelijke reactie in te brengen op de begroting.

Uit het AB wordt een DB benoemd.

De DB leden maken deel uit van het AB.

De vergaderingen van het AB worden door het DB voorbereid.

Het DB neemt ook bestuursbesluiten die geen besluitvorming in het AB behoeven, dit conform hetgeen is bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling.

In de gemeenschappelijke regeling is bepaald wat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het AB en het DB zijn; tevens zijn daarin de spelregels opgenomen over onder meer het nemen van bestuurlijke besluiten.

De aan het DB toegewezen en/of gedelegeerde verantwoordelijkheden op het gebied van inhoudelijk beleid en bedrijfsvoering worden binnen het DB verdeeld over een aantal aandachtsgebieden.

Uit het midden van de AB is een audit commissie ingesteld, die toeziet op de relatie tussen de accountant en de dienst. Dit doet de commissie op basis van een door het AB vastgestelde verordening. De commissie adviseert het AB.

Eén of twee keer per jaar organiseert het bestuur een themabespreking over een actueel onderwerp waarmee de dienst is belast. Om ook op deze manier de (inhoudelijke) relatie tussen deelnemers en dienst te bevorderen.

Naast eigenaar zijn de deelnemende colleges zowel individueel als collectief opdrachtgever van de omgevingsdienst.

De colleges zijn bevoegd gezag en eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving.

In de rol van eigenaar zien de deelnemers er op toe dat de dienst naar behoren kan functioneren. Dat wil onder andere zeggen dat de dienst qua middelen in staat is of wordt gesteld de taken adequaat uit te voeren.

De rol van de colleges als opdrachtgever is een andere, die is inhoudelijk van aard. In deze rol geven de colleges opdrachten aan de dienst welke taken en hoe die taken dienen te worden uitgevoerd. Hierbij gaat het om de kwaliteit van het werk. De directeur van de dienst heeft daarnaast jaarlijks een overleg met de leden van het AB, waarin de ontwikkelingen van de dienst en de betreffende, individuele opdrachtgever met elkaar worden gewisseld.

De dienst onderhoudt, gezien de aard van het werk, intensieve contacten met de opdrachtgevers. Niet alleen op bestuurlijk maar ook op ambtelijk niveau.

Het Ambtelijk Overleg van de 28 deelnemers vergadert enkele malen per jaar met de leiding van de dienst waarin wederzijds alle relevante thema's over de inhoud van beleid en de bedrijfsvoering met elkaar worden besproken.

Jaarlijks stellen de colleges en de dienst in gezamenlijk overleg een jaarwerkplan op. Daarin worden zowel de wettelijke basistaken als zo veel mogelijk ook de voorgenomen verzoektaken (van de opdrachtgevers) opgenomen.

De wettelijke basistaken hebben betrekking op de inrichting ingebonden en op de niet-inrichting gebonden taken. Bij de laatste categorie moeten we denken aan onder andere taken als asbest, bodem en ketengericht milieutoezicht.

De jaarlijkse 28 werkplannen vormen de basis van de programmering en planning van de door de OMWB uit te voeren taken.

Drie keer per jaar ontvangen de opdrachtgevers een zogenoemde termijn-rapportage van de dienst waarin de voortgang van de uitvoering van de taken wordt gemeld.

De dienst werkt met een drietal accountmanagers; iedere deelnemer heeft een eigen accountmanager die als eerst verantwoordelijk is voor de directe contacten tussen de opdrachtgever en de dienst.

Aandachtsgebieden van de leden van het DB voor 2018 – 2022

De leden van het DB hebben ieder een aandachtsgebied; dat maakt het mogelijk dat er voor de belangrijkste thema's altijd een DB lid beschikbaar en verantwoordelijk is, voor zowel het AB als de dienst.

Volgens de gemeenschappelijke regeling dient het DB uit tenminste vijf leden te bestaan, waarbij rekening gehouden wordt met zowel regionale spreiding als de omvang van het opdrachtgeverschap. In ieder geval dient het college van GS in het DB vertegenwoordigd te zijn.

In de periode 2014-2018 bestaat het DB uit zeven leden. Waarvan 1 Gedeputeerde, 3 leden uit West-Brabant en 3 leden uit Midden-Brabant.

Iedere (nieuwe) bestuursperiode wordt door het AB de omvang en de samenstelling van het DB bepaald.

Uitgaande dat het DB in de periode 2018 – 2022 opnieuw uit zeven leden bestaat wordt voorgesteld de aandachtsgebieden voor het DB als volgt te verdelen:

Voorzitter	Algehele coördinatie, communicatie, relatie met openbare orde en veiligheid, lid bestuurlijk platform omgevingsrecht provincie Brabant (BPO), landelijk voorzittersoverleg BRZO
Vice-voorzitter	Ketengerichte samenwerking, samenwerking tussen provincie en gemeenten, bodem en water
Lid	Agrarische sector
Lid	Industriële sector, inclusief BRZO Brabant
Lid	Omgevingswet (die in 2021 wordt ingevoerd)
Lid	Financiën
Lid	Personeel en organisatie

Financiële basis

Op 15 december 2017 heeft het AB een besluit genomen over een duurzame financiering van de OMWB.

De grondslag daarvoor is de zogenoemde MWB norm.

Deze norm heeft betrekking op de uitvoering van de wettelijke basistaken van de dienst.

In de wettelijke basistaken kan onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds inrichtinggebonden taken en anderzijds de niet inrichtinggebonden taken (resp. categorieën 1-7 en 8-11 van het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017).

De ruggengraat van de MWB norm wordt gevormd door het Inrichtingen Bestand en het door het AB vastgestelde ambitieniveau voor de niet inrichtinggebonden taken.

Jaarlijks stelt het AB de tarieven voor de declarabele uren vast.

De norm voor declarabiliteit is thans gemiddeld 1350 declarabele uren per medewerker in het primair proces. Dit is het uitgangspunt voor een sluitende begroting, gebaseerd op in totaal 308.000 declarabele uren per jaar (228 fte c.q. vaste medewerkers voor het primaire proces van de OMWB).

In de jaren 2016 en 2017 realiseert de dienst ongeveer 328.000 declarabele uren per jaar. Dit wordt veroorzaakt door het hogere aantal verzoektaken dat de gezamenlijke opdrachtgevers aan de dienst opdraagt.

De OMWB heeft een risicoreserve. Deze reserve is gebaseerd op de jaarlijks door het AB -via de begroting- vast te stellen risico analyse.

Twee keer per jaar legt het DB via een zogenoemde bestuursrapportage aan het AB verantwoording af over de voortgang in de uitvoering van de taken door de dienst. Het is een zowel inhoudelijke als financiële verantwoording. De insteek daarbij is dat afwijkingen ten opzichte van de door het AB vastgestelde jaarbegroting worden gerapporteerd.

Vier programma's

De dienst werkt nu met 4 programma's, te weten:

- 1 Wettelijke basistaken (opgenomen in de 28 jaarlijkse werkplannen)
- 2 Verzoektaken (idem)
- 3 Collectieve taken (gemeenschappelijke activiteiten voor alle deelnemers, jaarlijks vast te stellen door het AB, via de begroting)
- 4 Activiteiten buiten het werkprogramma 1 en 2 (werkzaamheden die buiten het werkplan om in de loop van het jaar door de deelnemers worden ingebracht).

De huidige indeling in vier programma's is complex en bewerkelijk. In de nieuwe bestuursperiode zal worden gezien of vereenvoudiging mogelijk is.

In 2013 is tussen alle (individuele) deelnemers en de dienst een zogenoemde dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten. Die is nu 5 jaar oud en verdient aanpassing en vernieuwing, mede op basis van de tot nu toe opgedane ervaringen. In de nieuwe bestuursperiode zal een voorstel worden gedaan voor een nieuwe DVO, die toekomstbestendig is, met name in termen van programmering van de door de OMWB uit te voeren taken en werkzaamheden.

Ontwikkelingsrichting 2018-2022

De dienst zet in op zowel kwaliteit als kostenbewustheid in de dienstverlening. Voor de uitvoering van de VTH taken dient de OMWB aan landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria. De dienst voldoet thans aan die criteria.

De dienst wil de komende jaren samen met de opdrachtgevers bewust en actief investeren in de digitale samenwerking in de uitvoering van de VTH taken. De huidige werkwijze is niet altijd efficiënt, omdat een aantal handelingen deels nog handmatig moeten worden uitgevoerd. Het stimuleren van de digitale snelweg in het verkeer tussen opdrachtgevers en dienst is zowel nodig als gewenst.

De dienst heeft de kennis en het vermogen om op aanpalende beleidsterreinen van milieu nieuwe activiteiten op kwalitatief hoogwaardige wijze te verrichten. De dienst beschikt met het team metingen & onderzoek over veel specialistische kennis. De OMWB is de enige dienst in Brabant die over een dergelijk team beschikt. Het team is officieel gecertificeerd voor het uitoefenen van haar taken. Het meest voor de hand ligt het aanbieden van taken en werkzaamheden in de sfeer van ruimtelijke ordening, energie en bouwen. Het is en blijft echter de autonomie van de deelnemers of zij van deze mogelijkheden gebruik wensen te maken.

De OMWB is één van de zes landelijke BRZO diensten.

BRZO staat voor: besluit risico's zware ongevallen.

Praktisch gezegd, het gaat in milieubelastende termen om de zwaarste categorie industriële bedrijven.

De OMWB voert deze taak uit in opdracht van het bevoegde gezag, zijnde het college van GS van Brabant.

De OMWB voert deze BRZO taak uit voor de gehele provincie Brabant. Het gaat om circa 70 bedrijven.

Het Bestuurlijk Overleg Platform van de provincie, waarin onder meer ook de Omgevingsdiensten participeren, heeft in 2016 besloten om in de komende jaren ook meer en betere aandacht te geven aan de categorie risico relevante bedrijven. Het gaat in heel Brabant om circa 245 bedrijven, waarvan 140 in MWB. Deze categorie bedrijven zit in termen van milieurisico's net onder de wettelijke BRZO norm.

In de komende bestuursperiode zullen de deelnemers en de dienst zich gezamenlijk moeten voorbereiden op de komst van de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 in werking treedt. Onderdeel van deze nieuwe wet is ook het digitale stelsel omgevingswet (DSO).

Samenwerking, tussen overheden, bedrijven en burgers, is het sleutelwoord bij het inwerkintreden van deze nieuwe wet.

De rol van de Omgevingsdienst zal door de komst van de wet veranderen.

Er zal bijvoorbeeld een verschuiving plaatsvinden van vergunningen naar meldingen en aan toezicht en handhaving worden andere eisen gesteld.

De dienst wil zich hierop tijdig met de deelnemers voorbereiden.

De komende jaren zal de dienst zich in toezicht meer toeleggen op een risicogerichte benadering en aanpak.

Waarbij de inzet is gericht op een ontwikkeling van regelgericht naar risicogericht. Ook wel genoemd: van de achterkant naar de voorkant van de veiligheidsketen. Het ontwikkelen van betrouwbare data om risico's op juiste waarde te kunnen schatten is hierin essentieel. De dienst zal hierin actief (gaan) investeren.

SAMENGEVAT ONTWIKKELINGSRICHTING KOMENDE JAREN:

- 1 Kwaliteit en kostenbewustheid
- 2 Efficiencyverbetering in de samenwerking opdrachtgevers - dienst, via de digitale snelweg
- 3 Versterken specialistische functies/inzet dienst voor/aan de opdrachtgevers (met name via team Metingen en Onderzoek)
- 4 Intensiveren samenwerking met ketenpartners mbt aanpak BRZO bedrijven
- 5 Aanpak risicorelevante bedrijven (bedrijven niet onder de grens van BRZO)
- 6 Samen met deelnemers effectieve voorbereiding en duurzame samenwerking mbt de Omgevingswet (2021)
- 7 In toezicht meer focus op risicogerichte benadering en aanpak (met speciale aandacht voor databeheer voor het bepalen en wegen van de risico's)

Naast deze, bovengenoemde –inhoudelijke- focuspunten zal in de komende jaren voor wat betreft de organisatie speciale aandacht worden gegeven aan:

- 1 Versterken kwaliteit communicatiefunctie, in- en extern
- 2 Functie bedrijfsvoering in kwalitatieve termen versterken, mn financiële functie
- 3 Verbeteren politiek-bestuurlijke sensitiviteit medewerkers
- 4 Programmeren en plannen van inhoudelijke werkzaamheden in primair proces
- 5 Kennis- en met name kwaliteitsmanagement binnen de organisatie duurzaam borgen

Terug- en vooruit kijken

Bilderdijk sprak het ooit zo kernachtig uit: "In het verleden ligt het heden, in het nu wat worden zal".

In de afgelopen 5 jaar heeft de Omgevingsdienst, aldus de minister van I & W recentelijk in de Tweede Kamer, zich ontwikkeld tot een robuuste, niet meer weg te denken dienst.

De komende jaren zullen Omgevingsdiensten zich, naast hun uitvoerende taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, ook ontwikkelen tot kenniscentra voor door de provincie en gemeenten op te pakken taken in het kader van duurzaamheid, waaronder de energietransitie, het reduceren van fijnstof en CO2 uitstoot. De Omgevingsdienst is daartoe inmiddels voldoende geëquipeerd. Ook in het kader van de (nieuwe) Omgevingswet kan de OMWB, samen met de partners Veiligheidsregio en GGD, de gemeenten op adequate wijze van advies dienen.

Op deze wijze kunnen de 28 deelnemers nog meer profijt hebben van hun eigen verbonden partijen als OMWB, VR en GGD.